

7616

XXVI. SPRAWOZDANIE

KRAKOWSKIEJ KOLONII LECZNICZEJ DLA
DZIECI SKROFULICZNYCH I ZAGROŻONYCH
GRUŻLICĄ (POD ŚW. JÓZEFEM) W RABCE

ZA 1912 ROK

DZIECI BAWIĄCE SIĘ W OGRODZIE KOLONII.

W KRAKOWIE, DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELL.
POD ZARZĄDEM JÓZEFA FILIPOWSKIEGO — ROK 1913.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA OPIEKI SZPITALNEJ.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie

zawiązane w roku 1872.

Protektor:

Jego Książęca Biskupia Mość książę Adam Sapieha.

Komitet zarządzający:

wybrany na lat trzy 2. kwietnia 1910.

Przewodniczący: Prof. Dr. Maciej Jakubowski.

Zastępca: Prof. Dr. Zoll Fryderyk (młod.).

Członkowie: X. Prof. Władysław Chotkowski.

Jan Kanty Federowicz.

Dr. Franciszek Murdzieński.

Dr. Bronisław Oleński.

Mieczysław Sędzimir.

Kontrolorowie: Eustachy Jaxa Chronowski.

X. Kan. Julian Drohojowski.

Grono Dam Opiekunek:

wybrane na lat trzy 2. kwietnia 1910.

Anna Chylińska,

Janowa Federowiczowa,

Janina Kostanecka,

Wilhelmina Leowa,

Ks. Teresa Lubomirska,

Hr. Krystyna Potocka,

Hr. Marya Starzeńska.

Towarzystwo założyło i utrzymuje następujące zakłady:

I. Szpital św. Ludwika dla dzieci w Krakowie

od r. 1876 (łóżek 120).

II. Kolonię leczniczą dla dzieci skrofulicznych i zagrożonych gruźlicą

pod św. Józefem w Rabce

od r. 1887 (łóżek 90).

Członkowie Towarzystwa:

A) *Fundatorowie:*

Ks. Czartoryska Zuzanna.
Prof. Dr. Jakubowski M. L.
Hr. Pusłowska Marya.
Hr. Pusłowski Zygmunt.
Hr. Tyszkiewicz Benedykt.

B) *Członkowie stali:*

Chronowski Eustachy.
Kostanecka Janina.
Lang Natalia.
Łepkowska Celina.
Prof. Dr. Łepkowski Wincenty.
Teichmanowa Anna.
Prof. Dr. Wicherkiewicz Bol

C) *Członkowie czasowi:*

X. Biskup Bandurski Wład.
Br. Banhydi Kazimiera.
Hr. Baworowski Wacław
Dr. o. p. Biesiadecki Stan.
Dr. Buzdygan Mikołaj.
X. Prof. Chotkowski Wład.
Chylińska Anna.
Chyliński Michał.
Czarnomska Eliza.
Czarnomski Mikołaj.
Dobrowolski Michał.
Prof. Dr. Domański Stanisław.
X. Drohojowski Julian.
Dyzmański Tomasz.
Federowicz Jan.
Federowiczowa Tadeuszowa.
Grodzicka Klementyna.
Haller Cezar.
Hrebenda Władysław.
Hupkowa Marya.
Jakubowska Henryka.
Dr. Jakubowski Jan.
Jakubowska Zofia.
Jędrzejowiczowa Helena.
Kadenowa Wanda.
Kleiz Eugeniusz.
Dr. Lang Ottokar.

Hr. Lasocka Czesławowa.
Leowa Wilhelmina.
Lewicki Bolesław.
Prof. Dr. Lewkowicz Ksawery.
Ks. Lubomirska Teresa.
Ks. Lubomirski Kazimierz.
Madeyska Marya.
Małachowska Leonida.
Mączyński Maciej.
Mendelsburgowa Flora.
Michałowska Marya.
Prof. Dr. Milewski Józef.
Hr. Mostowska Zofia.
Dr. Murdzieński Franciszek.
Dr. Mydlarski Władysław.
Niesiołowski Kazimierz.
X. Biskup Nowak Anatol.
Olszewska Kazimiera.
Dr. Olearski Bronisław.
Pareńska Elżbieta.
Prof. Dr. Pareński Stanisław.
Dr. Pieńczykowski Meliton.
Pollerowa Wanda.
Popielowa Marya.
Hr. Potocka Krystyna M.
Hr. Potocka Izabella.
Hr. Potocka Katarzyna.

Hr. Potocka Krystyna C.
Hr. Potocka Marya.
Dr. Poźniak Stanisław.
Hr. Raczyńska Róża.
Hr. Raczyński Edward.
Prof. Dr. Raczyński Jan.
Roszkowski Leon.
Prof. Dr. Rutkowski M.
Rylski Stefan.
Rylska Zofia.
Sędzimirowa Jadwiga.
Sędzimir Mieczysław.
Hr. Starzeńska Marya.
Struszkiewicz Władysław.
Studzińska Marya.
Dr. Supiński Edmund.
Świerzowa Helena.

Prof. Dr. Szajnocha Wł.
Szatkowski Henryk.
Dr. Szlachetowski Stanisław.
Szołajska Włodzimira.
Hr. Tarnowska Róża.
J. E. Hr. Tarnowski Stanisław.
Turowiczowa Klotylda.
Hr. Tyszkiewiczowa Marya.
Wędrychowska Gabryelowa.
Hr. Wodzicka Stanisławowa.
J. E. Hr. Wodzicki Antoni.
Wysocki Michał.
Zduniowa Róża.
Zieleniewski Edmund.
Prof. Dr. Zoll Fryderyk (jun.).
Żeleński Ludwik.
Prof. Dr. Żuławski Karol.

W roku 1912 przystąpili do Towarzystwa i wpisani zostali w poczet członków czasowych:

Dr. Buzdygan Mikołaj.	Roszkowski Leon.
Pieńczykowski Meliton.	Żeleński Ludwik.

UWAGA: Osoby, życzące sobie przystąpić do Towarzystwa Opieki Szpitalnej dla dzieci w Krakowie, zechcą się zgłaszać do jednego z Członków Komitetu.

(Wyjątek z § 3. Statutu). Osoba składająca na raz kwotę przynajmniej 200 Koron w. a. zostaje członkiem stałym Towarzystwa.

Członkowie czasowi obowiązani są opłacać rok rocznie najmniej po 10 Kor.

Sprawozdanie

z kolonii leczniczej dla dzieci skrofulicznych i zagrożonych gruźlicą (pod św. Józefem) w Rabce.

Rok istnienia dwudziesty szósty.

(Łóżek 90).

Dożywotni Kurator kolonii:

Dr. Maciej L. Jakubowski.

Kierownik biura przyjęcia w Krakowie:

Dr. Franciszek Murdzieński.

Lekarz ordynujący podczas pobytu dzieci w Rabce:

Dr. Otokar Lang.

Gospodarstwem i dozorowaniem dzieci zajmują się:

Siostry Miłosierdzia (wysyłane z Krakowa) 4.

Służba niższa: służące 4, stróżów 2.

Skorowidz ruchu dzieci z ubiegłych lat:

Okres I-szy w dawnej kolonii:	chłopców	dziewcząt	razem	dni pob.
od r. 1987—1903 . . .	577 +	729 =	1.306 =	55.460
Okres II-gi w nowej kolonii:				
1904	63 +	78 =	141 =	6.204
1905	78 +	83 =	161 =	7.318
1906	81 +	85 =	166 =	7.474
1907	80 +	93 =	173 =	7.680
1908	90 +	87 =	177 =	5.532
1909	77 +	74 =	151 =	6.348
1910	29 +	30 =	59 =	3.363
1911	42 +	44 =	86 =	4.902
1912	52 +	56 =	108 =	5.340
Razem	1.169 +	1.359 =	2.528 =	109.621

W roku 1912 przebywało w Kolonii leczniczej:

w I sezonie:

	chłopców	dziewcząt	razem	dni pobytu
od 20 maja do 2 lipca (przez dni 43)	11	+ 10	= 21	903

w II sezonie:

od 4 lipca do 24 sierpnia (przez dni 51)	41	+ 46	= 87	4437
Ogółem	52	+ 56	= 108	5340

Koszta utrzymania przyjętych 108 dzieci pokryto:

	chłopców	dziewcząt	razem	
Z funduszy bieżących Towarzystwa	42	+ 50	= 92	} 96
Z odsetek zapisu Chronowskich	—	+ 1	= 1	
» » H. Łepkowskiej	—	+ 1	= 1	
» » hr. Tyszkiewicza	1	+ —	= 1	
» » E. Urbana	1	+ —	= 1	
Za zwrotem kosztów żywienia:				
Od Gminy ni. Pilzna	3	+ 2	= 5	} 12
» innych zakładów dobroczynnych	4	+ —	= 4	
» Osób prywatnych	1	+ 2	= 3	
Razem	52	+ 56	= 108	108

Odnosnie do stanu rodziców przyjęto dzieci:

	chłopców	dziewcząt	razem
Nauczycieli	2	+ —	= 2
Podurzędników państwowych	1	+ 4	= 5
Sług państwowych	9	+ 5	= 14
Sług miejskich	5	+ 3	= 8
Urzędników i sług prywatnych	6	+ 10	= 16
Rękodzielników	9	+ 10	= 19
Wyrobników	3	+ 6	= 9
Wdów i sieroty z zakładów dobroczynnych	17	+ 18	= 35
Razem	52	+ 56	= 108

Według miejsca zamieszkania rodziców było:

Chłopców: z Krakowa 43, powiatu krakowskiego 1, Podgórze 1, powiatu wielickiego 3, Tarnobrzega 1, Pilzna 3, razem 52.
Dziewcząt: z Krakowa 39, z powiatu krakowskiego 8, Podgórze 4, z Niepołomic 1, z Nowego Sącza 2, z Pilzna 2, razem 56.

Do Kolonii przyjęto dzieci z następującymi chorobami:

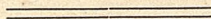
I. Na tle żółtym:	chłopców	dziewcząt	razem
Przerost gruczołów	22	+	11 = 33
Przerost gruczołów ropiejących	8	+	6 = 14
Gruzołaki	3	+	6 = 9
Gruzołaki operowane	2	+	4 = 6
Choroby oka	3	+	3 = 6
Choroby skóry	—	+	3 = 3
Choroby nosa	1	+	— = 1

II. Na tle gruźliczym:			
Choroby kości	6	+	9 = 15
Choroby stawów	2	+	— = 2
Choroby otrzewnej	—	+	1 = 1

III. Choroby ogólne:			
Krzywica	1	+	2 = 3
Niedokrewność	4	+	11 = 15
Razem	52	+	56 = 108

Wszystkie dzieci, obok picia miejscowej wody słono-jodowej w ilościach przez lekarza wyznaczonych, otrzymywały we własnych łazienkach kąpiele słono-jodowe po trzy do czterech tygodniowo. Wogóle każde z dzieci przez cały sezon wzięło od 20—30 kąpiei.

Mimo bardzo niekorzystnego lata, wśród deszczów trwających bez przerwy od początku sierpnia, dzieci trzymały się dobrze i zdrowo. Oprócz dwóch przypadków ostrego nieżytu jelitowego nie wydarzyła się żadna ważniejsza choroba. Wszystkie dzieci powróciły do domów rodzicielskich znacznie pokrzepione na zdrowiu i z przybytkiem na wadze, który przeciętnie wynosił około 1½ kg. U trzech dziewcząt przybytek ten wynosił 2½ kg., a u jednej dziewczyny dosięgnął 3 kg. Wogóle stwierdzono, że przyrost na wadze był o wiele większy u dziewcząt jak u chłopców.

Rachunek Funduszu bieżącego Kolonii leczniczej w Rabce za rok 1912.

DOCHODY.

WYDATKI.

		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1 stycznia Saldo w Banku krajowym									
Dochód z balu Opiekunek (24 stycznia)				5.895	26	2.980	—		
Ofiary przygodne*)				343	66				
Zasilki: Wydział krajowy		600	—					2.003	41
» Gmina m. Krakowa		300	—						
» » Podgórze		300	—						
» Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń		300	—						
» Pow. Kasa Oszez. krak.		200	—					5.409	23
» Akcyjnego Banku Związkowego		25	—	1.725	—			4	68
Odsetki: od fundusów żelaznych		1.637	10						
» » dyspozycyjnych.		556	48						
» » rachunku bież. Banku kraj.		275	46	2.469	04				
Zwroty:									
» Osoby prywatne za 3 dzieci po 60 K		180	—						
» » » 9 » 70 K		630	—					1.317	12
» » od S. S. Miłosierdzia		990	—					4	98
» inne		53	20	1.853	20	12.286	16		
1 stycznia 1913 Saldo									
						15.266	16		
						5.467	—		

Kontrolorowie: *X. Juliusz Drohojowski, Eustachy Jaxa Chronowski.*

Skarbnik: *Dr. Murdzeński.*

*) Kwota 343 Kor. 66 hal. pochodzi ze składek: Składki zebrane przez Hr. M. Wodnicką 101 Kor. 75 hal., Rogalski 100 Kor., Anecz 50 Kor., Kleinadelowa z Warszawy 25 K., Murdziensey 10 kor., Hoffmanowie 10 Kor., Konopkowie 10 K., Chylińska 6 K., Towarzystwo Weteranów, część dochodu z zabawy karnawałowej 22 Kor., z puszek umieszczonych w Kolonii w Rabce: 8 Kor., 91 hal.

Warunki

przyjmowania dzieci do krakowskiej Kolonii leczniczej
w Rabce.

I. Kolonią leczniczą w Rabce założyło i utrzymuje Towarzystwo Opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie.

II. Do Kolonii przyjmuje się dzieci skrofuliczne i zagrożone gruźlicą ubogich rodziców w wieku od 5 do 12 lat.

III. W celu przyjęcia zgłaszać się należy z dziećmi osobiście w ciągu miesiąca kwietnia każdego roku do Zarządu Kolonii w Krakowie, ulica Strzelecka l. 2 codziennie od 10 do 12 godziny przed południem.

IV. Zarząd Kolonii przyjmuje i wysyła do Rabki dzieci w celu leczenia na trzy sezony.

Pierwszy (wiosenny) od 15 maja do 4 lipca;

Drugi (wakacyjny) od 5 lipca do 25 sierpnia;

Trzeci (jesienny) od 26 sierpnia do 1 października.

W szczególności Zarząd przyjmuje dzieci:

Sezon	— na koszt Towarz.	+ za częściowem	zwrotem kosztów	= razem
I	30	+	18	= 40
II	40	+	40	= 80
III	30	+	10	= 40
ogółem	100	+	60	= 160

Częściowy zwrot kosztów wynosi:

za sezon I i III	60 Kor.
za sezon II	80 »

Powyższa kwota służy wyłącznie na pokrycie kosztów wyżywienia, a przyjęte dziecko z dobrodziejstwa Kolonii korzysta otrzymując bezpłatnie: pomieszkanie, pościel, opiekę lekarską, dozór domowy, naukę gimnastyki i ćwiczeń ortopedycznych, kąpiele słono-jodowe i t. d. Równocześnie zwraca się uwagę, że dla dzieci nawiedzonych cięższymi zmianami chorobowymi, które wskutek tego do szkół nie uczęszczają, odpowiedniejsze i tańsze są sezony I (wiosenny) i III (jesienny).

V. Do przyjęcia na koszt Towarzystwa mają pierwszeństwo dzieci z gminy m. Krakowa, wyznania chrześcijańskiego. Dzieci

zamiejscowe, rodziców ubogich, wyznania chrześcijańskiego, mogą korzystać z dobrodziejstwa Kolonii za zwrotem kosztów wyżywienia powyżej sub. IV podanych, uiszczonych przez korporacje rządowe, krajowe, stowarzyszenia dobroczynne, opiekunów lub chlebobawców.

VI. Z dziećmi zamiejscowemi zgłaszać się należy osobiście w celu przyjęcia, jak to powyżej sub. III podano w ciągu miesiąca kwietnia do kancelaryi Zarządu Kolonii w Krakowie ul. Strzelecka l. 2, między 10 a 12 godziną przed południem.

Wyjątkowo przyjmowanie dzieci z odleglejszych miast i powiatów może nastąpić w drodze pisemnej na podstawie następujących dowodów:

1) Podania zawierającego wiek dziecka, imię i nazwisko rodziców, miejsce zamieszkania, ich zatrudnienie, liczbę rodzeństwa, wraz z oznaczeniem sezonu, na który życzyliby sobie rodzice, aby dziecko było przyjęte.

2) Świadczenia ubóstwa wystawionego przez władzę miejscową.

3) Deklaracyi od miejscowej władzy lub stowarzyszenia, iż w razie przyjęcia dziecka — uiszczy należytość na pokrycie kosztów wyżywienia.

4) Świadczenia lekarskiego, w którym mają być dokładnie podane zmiany chorobowe na tle skrofulicznem lub gruźliczem, a mianowicie czy takowe znajdują się w gruczołach, na skórze, na błonach śluzowych, w okostni, kości i t. d.

Następnie w świadectwie musi być podane, że u zgłaszającego się obok skrofulów nie znachodzą się inne choroby mogące być niebezpieczne lub uciążliwe dla otoczenia.

W szczególności nie przyjmuje się dzieci:

- a) z rozwiniętymi zmianami na tle gruźliczem;
- b) z rozległymi owrzodzeniami i ropieniami kości, wymagającymi operacyi i kosztownych opatrunków;
- c) zniedołężniałych i porażonych;
- d) z przypadłościami nerwowymi (Chorea, Epilepsia);
- e) zanieczyszczające się w nocy (Enuresis);
- f) z osutkami pasożytowemi (Scabies, Favus, Herpes tonsurans i t. d.);
- g) z jaglicą (Trachoma);
- h) stale gorączkujące z jakichbądź powodów.

Wreszcie w świadectwie lekarskiem znajdować się musi poświadczenie, że ani u członków rodziny zgłaszającego się do przyjęcia, ani w domu, w którym mieszkają, w ostatnich trzech miesiącach nie wydarzył się żaden przypadek choroby zakaźnej.

Dowody sub 1, 2, 3, 4, wyliczone przesłać należy pocztą, opłacone, wraz z marką 10 h. na odpowiedź, pod adresem:

Zarząd rabczańskiej Kolonii leczniczej

w Krakowie

ulica Strzelecka l. 2.

W razie braku któregokolwiek z powyższych dowodów, a przedewszystkiem dokładnego świadectwa lekarskiego, podania wniesione o przyjęcie uwzględnione nie będą.

VII. Na podstawie przesłanych dowodów, Zarząd Kolonii rozstrzyga o przyjęciu dziecka i wyborze sezonu, o czym zawiadomi stronę interesowaną z wezwaniem złożenia należytości na pokrycie kosztów wyżywienia i podpisania deklaracji stosowania się do przepisów obowiązujących w Kolonii; poczem stronie proszącej przesłaną zostanie karta przyjęcia.

VIII. O dniu wyjazdu do Rabki i o dniu powrotu zostanie strona zawiadomiona kartą korespondencyjną.
